

מה ניתן לישראל בצנעא ממצוות שבת

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, כל מצוה שנתן להם הקב"ה לישראל, נתן להם בפרהסיא, חוץ משבת, שנתן להם בצנעא, שנאמר, "בִּינֵי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הוּא לְעֵלְמָא כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפְּשׁ" (שמות ל"א י"ז).

ואמנם את עיקר מצוות שבת נתן להם בפרהסיא, ולכן השבת היא בכלל שאר מצוות, שנתן הקב"ה לישראל בפרהסיא אחר שחזר על האומות אם יקבלו, ומשלא קבלו יענשו על כך.

אבל יש פרט מסוים במצוות שבת שהוא ניתן לישראל בצנעא.

- וי"א שהדבר שניתן בצנעא במצוות שבת, ולא גילה אותו לנוכרים, הוא **מתן השכר** על קיום מצווה זו.

- וי"א שגם את מתן שכר השבת גילה לנוכרים, והדבר שניתן בצנעא במצוות שבת, ולא גילה אותו לנוכרים, הוא **נשמה יתירה**.

נשמה יתירה בשבת

אמר רבי שמעון בן לקיש, נשמה יתירה נותן הקב"ה באדם ערב שבת, [נפירש רש"י, שהכוונה לרוחב לב, למנוחה ולשמחה, ולהיות פתוח לרוחה, ויאכל וישתה ואין נפשו קצה עליו]. ולמוצאי שבת נוטלין אותה הימנו, שנאמר, "שָׁבַת וַיִּנְפְּשׁ" כלומר מאחר שעבר שבת, וי נפש, אוי על הנפש שהלכה.

עירוב תבשילין בפת או בדייסא

נתבאר בתחילת הפרק, שכשחל יום טוב בערב שבת, מניח תבשיל מערב יום טוב לצורך השבת, לשם עירובי תבשילין, ועל ידי זה מותר לבשל מיום טוב לשבת.

ואמר אביי שדווקא תבשיל מועיל להיות עירוב תבשילין, אבל **פת אינה מועילה להיות עירוב תבשילין**. ונחלקו בגמרא בטעם הדבר.

ללשון ראשון, הסיבה שאין מערבים בפת, כי העירוב צריך להיות דבר שאינו שכיח בכל יום, שבהנחתו היום יש היכר שמניח עירובי תבשילין, אבל פת היא דבר שכיח בכל יום, ואין שום היכר בהנחתה, שמניח עירובי תבשילין.